

درمان انحرافات رفتاری با حضور در عزاداری‌ها

امروز بعد از گذشت 1400 سال از آن واقعه می‌بینیم که همچنان شور و فعالیت جوانان در بزرگداشت قیام عاشورا دیده می‌شود و سوگواری امام حسین(ع) هر سال پرشورتر با خیل عظیمی از مردم با حضور جوانان برگزار می‌شود.

امروز بعد از گذشت 1400 سال از آن واقعه می‌بینیم که همچنان شور و فعالیت جوانان در بزرگداشت قیام عاشورا دیده می‌شود و سوگواری امام حسین(ع) هر سال پرشورتر با خیل عظیمی از مردم با حضور جوانان برگزار می‌شود.

به گزارش ایران، در ایام سوگواری ماه محرم حضور جوانان در مساجد و هیأت‌های مذهبی باعث می‌شود این قشر از مسائل حاشیه‌ای که منجر به روی آوردن آنان به اعمال خلاف می‌شود، دوری کنند به طوری که تحقیقات در نیروی انتظامی نشان می‌دهد هر ساله آمار و ارقام جرایم در ماه محرم تا حدود 40 درصد کاهش می‌یابد که این امر ناشی از اثرگذاری این ماه بر رفتار و درون انسان‌ها است. البته بعضی از جرایم کاهش چشمگیرتری دارند مثلاً آمار جرایم مفاسد اجتماعی بیش از ۵۰ درصد کاهش می‌یابد یا سرقت بسیار کمتر می‌شود. مسلماً تقویت باورهای مذهبی نوجوانان و جوانان و بهره‌گیری از ماه محرم می‌تواند در شکل‌گیری رفتار افراد و داشتن محیط اجتماعی سالم‌تر و گسترش فضایی سالم در جامعه مؤثر باشد.

دکتر سید حسن حسینی جامعه شناس و استاد دانشگاه با بیان اینکه برگزاری مراسم عزاداری امام حسین(ع) از جنبه روحی، روانی و اجتماعی تأثیر مثبتی بر افراد بویژه جوانان دارد می‌گوید: حضور جوانان در مساجد و هیأت‌های مذهبی همچون ایام محرم باعث می‌شود تا از پدیده‌های ناهنجار اجتماعی که مغایر با اصول اسلامی و اخلاقی است، دوری کنند.

به گفته وی، این نوع رفتار از اعتقادات دینی، مذهبی و سرشت درونی افراد ناشی می‌شود و در این ایام تقویت می‌شود و می‌بینیم که در ایام محرم جرم و ناهنجاری‌ها کاهش می‌یابد و همچنین همه سعی می‌کنند تا گفتار و رفتارشان را یکی کرده و در برگزاری این مراسم با هم همکاری می‌کنند، حتی افرادی که اعتقادات مذهبی ضعیفی دارند به شکلی ارادت خود را به سالار شهیدان نشان می‌دهند. محمد علی‌نژاد، کارشناس مذهبی هم با بیان اینکه مراسم عزاداری سالار شهیدان بیشتر از جنبه روحی و روانی روی جوانان تأثیر دارد تصریح می‌کند: برگزاری مراسم عزاداری در مساجد و هیأت‌های مذهبی و بیان وقایع زمان عاشورا و تاسوعای حسینی توسط مداحان موجب می‌شود جوانان علاوه بر اینکه با پیام قیام عاشورا آشنا می‌شوند از نظر روحی نیز سبک شوند و تأثیرات روحی و روانی بسیاری دارد.

وی با اشاره به اینکه ایام محرم زمان مناسبی را فراهم می‌کند تا انسان و بخصوص جوانان تا حد امکان از گناه و اعمال خلاف دور شوند و خود را به پروردگار نزدیک‌تر کنند تصریح کرد: تجربه نشان داده که جوانان در این ماه بر رفتارهای خود کنترل بیشتری دارند و دقت بیشتری انجام می‌دهند بنابراین باید با برنامه‌ریزی جوانان را به سوی افزایش رفتارهای مثبت اخلاقی و اجتماعی سوق داد تا این مسائل برای آنها نهادینه شود و در تمام ایام زندگی آن را به کار ببندند.

به گفته این استاد دانشگاه، در واقع بیشتر مردم در این ماه، پلیس و قاضی وجدان خود می‌شوند که این امر در ماه رمضان نیز مشاهده می‌شود و افراد جامعه سعی می‌کنند تا حد امکان مرتکب عمل خلافی نشوند.

علی‌نژاد همچنین با اشاره به همراهی و مشارکت نوجوانان و جوانان در ایام عزاداری امام حسین(ع) در مساجد، حسینیه‌ها و تکایا این حضور را نوعی وفاق اجتماعی می‌داند که در کمتر نقطه‌ای از جهان نظیر آن دیده می‌شود. از سوی دیگر، دکتر حسینی کاهش افسردگی و بیماری‌های روانی و روحی و حتی سرعت درمان بیماری‌های جسمی در این افراد را به مراتب بیشتر از افرادی می‌داند که از ایمان برخوردار نیستند یا مذهبی به شمار نمی‌آیند؛ حتی امید به زندگی در این افراد، بیشتر بوده و آنها تعادل شخصیتی و هنجاری بیشتر از نظر اجتماعی دارند.

به گفته وی، والدین هم باید کودکان را با مسائل دینی و اعتقادی آشنا کنند تا در دوران نوجوانی و جوانی بدون اجبار و درخواست آنان در این مراسم شرکت کنند. در حقیقت ایجاد روحیه مذهبی، تقویت اعتماد به نفس، توجه به کرامت انسانی، برخورد عاطفی و با محبت از روش‌هایی است که هم موجب اعتماد و اطمینان مردم نسبت به مدیریت امنیت اجتماعی و مسئولان می‌شود و هم در جهت کاهش بزه در جامعه بسیار مفید است.

شاید یکی از مهم‌ترین عواملی که باعث می‌شود جوانان در اماکن مذهبی مانند مسجد و هیأت‌های مذهبی و تکایا حضور پرشور و نشاط داشته باشند، برخوردها و رعایت احترام اجتماعی است که باید در این اماکن حاکم باشد.

شهید مطهری داستانی را نقل می‌کند که گویای این حقیقت است. وی می‌گوید: «شخصی که به مسجد می‌آمد و نماز جماعتش ترک نمی‌شد، توسط یکی از مقدسین مورد عتاب قرار می‌گیرد که اگر مسلمانی چرا ریش‌ت را این طور کرده‌ای؟ او از همان جا سجاده را بر می‌دارد و می‌گوید این مسجد و این نماز جماعت و این دین و مذهب مال خودتان، رفت که رفت. (داستان راستان، مطهری، 1381، ج 2، ص 101)».

استاد علی‌نژاد درباره عوامل جذب جوانان به مساجد و هیأت‌های مذهبی گفت: برای این امر و برای شرکت در سایر برنامه‌های فرهنگی مساجد و تکایا شیوه‌ها و عوامل مختلفی وجود دارد. در این میان خانواده، امام جماعت و فعالان مساجد نقش مهمی دارند.

به گفته وی، همین نوجوانان و جوانان هستند که باید مراسم مذهبی و مساجد را برای نسل‌های آینده حفظ کنند، در صورتی که خدای ناکرده جوانان ما با آیین مذهبی و بخصوص از حضور در مساجد قهر کنند نه تنها فرهنگ مذهبی کشور ضربه می‌خورد، بلکه به دلیل کم‌رنگ شدن روحیه مذهبی ناهنجاری‌های اجتماعی بیشتر می‌شود.

علی‌نژاد می‌افزاید: دوره نوجوانی و جوانی یکی از حساس‌ترین دوره‌های زندگانی انسان است و این دوره ویژگی‌های خاصی را داراست از جمله عاطفی بودن، زود رنجی و به دلیل ناپختگی، کم تجربه‌گی و احساسات شدید به طور طبیعی خطاپذیری بیشتری دارد و از طرفی وجود روحیه استقلال طلبی و ستیزه‌جویی در او، زمینه چالش‌ها و تضادها را در میان این قشر و بزرگ‌ترها به وجود می‌آورد. با وجود این ویژگی‌ها اگر با جوانان با صداقت و احترام برخورد شود، به سهولت می‌توان در این دوره از حیات در عمق دل و صفای قلب او نفوذ کرد.

بدون شک مؤثرترین حافظ امنیت جامعه، وجدانی است که در وجود افراد است و در قلب آنها جا دارد و بهترین قانون، آن قانونی است که با فطرت الهی انسان سازگار باشد. مناسک مذهبی از جمله حضور در مساجد و هیأت‌های مذهبی می‌تواند در تزکیه نفس و جامعه‌ای سالم مؤثر باشد.